

Puitgraanulitega
kütmine säastab
loodust ja raha

ANNA MURASHINA
Addinol MM OÜ tehnikadirektor

Euroopa Liidu poliitilised ot-

sused (vähendada tootmise-

ga kaasnevaid CO₂ heitmeid,

kasutada rohkem taastuvaid kütu-

seid, suurendada sõltumatus im-

porditavast maagaasist [ne] ning pi-

devalt muutuvad hinnad taastuma-

tutele ressurssidele, sunnivad meid ositama alternatiive fossiilsetele

energiaallikatele. Üheks lahenduseks on kindlasti pelletite ehit põl-

lumajandus- või puidujäätmestest

presidüüri graanulite tootmine ning nende kasutamine käteaineina (ve-

si, soojus). Eestis on kõige laialda-

semat kasutamist leidnud just pui-

dupohisel pelletidel.

Ökolooligilus ja ökonoomsus on

kaks võtmesõna, millega puitgraanu-

litega töötamist saab kõige paremini

iseloomustada.

Sästab loodust

Puitgraanulite tootmine ja kasu-

tamine soojusenergia saamiseks

sästab meie loodust. Nende pöle-

mine ei eralda fossiilsete kütuste-

ga vörreldes biosfäärilisi happe-

gaasi (CO₂) juurde, sest puidu pö-

letamisel vabaneb ainult puudes

nende kasvamise ajal atmosfäärist

kogutud ja seotud süsinikdiisid. Kasutades puitgraanuleid, sästab

ka metsa ja põlumaaad, sest vääl-

diisidest heitmed, mis põhjustavad

hapevihi muutusti vähenevad pelletite

põlemiseks.

Sünkahal tuleks ka märkida, et

pelletite tooraineks on mitte ainult

ötötlemata ümrapuit, vaid ka sae-

veskit ja puidutööstusettevõtetes

tekinnid saepuru, mida veel sellel

sajandihetkel spordiplatvormide

sugestes prügiletakse. Seetõttu

tagatakse tänapäeval loodusvaru-

säästikum ja väärlikum kasutami-

ne.

Ökolooligiluse osas võiks lisada

ka seda, et kütmisest tekkinud tahn-

ma kasutuslikest väljete koostisena

või utiliseeritakse välkese prahina,

sest selle kogus ei ületa 1,5% puit-

graanulite esialgsest massist. USA,

Kanada ja Põhja-Euroopa pikaaaja-

loogemus pelletite kasutamisel

kütusena näitab, et tahm eemalda-

taakse eramajapidamiste ajahüdest ja

keitdest üks kord kahe aasta jooksu-

luid.

Kotsentreeritud soojus

Kas säästlik suhtumine looduse-

sse on ainuke argument pelletite

kasuks? Kindlasti mitte. Puit-

graanulid on kontsentreeritud kütus

konkurentsi võimalise hinnaga, sest

et pelletite hinnad ei sõltu fossiil-

sete energiaallikate hindade töüs-

sust. Puitgraanulite käteväärtus

ulatub 4,8–5,0 MWh/t ca 8–12%

nikuse jaoks ning ta on suurem,

kui hakkupuid ja puidubrikettiid.

Nikuseid näitajaid saavutatakse tä-

nu spetsiaalsele kultivatami-

sinatele ja graanulipressidele, mis

suurte mehaaniliste ja termilliste

koormustega töötavajavad kõrge

joudlusega määrdaineid (nt re-

daktoriid ADDINOL Eco Gear, ket-

tiibid ADDINOL Chain Lube XHT),

mis tagavad nende laitmatu töö pi-

aja väitel.

Kuna välestes pelletites on pal-

ju kontsentreeritud soojusenergiat,

sis nende laadustamiseks ei vajata nii

palju ruumi kui halupuidu jaoks. Tä-

napäeval on laiemat kasutamist leid-

jad kompakteks täisautomaatsed

küttesüsteemid, mille olemasolu

teeble meie elu lihtsamaks ja annab ka

silmatu.

Üks roheline jalgrattaretk Armeenias ja Gruusias

URVE MADAR
EER liige, Tallinna
Matkaklubi juhatuse
liige

Meie erakonna nimeks on Erokond Eestimaa Rohelised. Sellega on põhilised programmilised seisuko-

had ka rohelistena paigal ja küll igaühele natuke eri-

nevalt arusaadavad, kuid siiski rohelist tabatavad. Samas on Eestis ka mit-

mield kodanikeühendusi, mille nimedes ka sõna „roheline“ otseselt koha on leidnud. Hästi on teada Eesti Roheline Liikumine ja paljud meist on tõsiselt võetavad Roheliste Rattaretkedest osavõtjad.

M

is see „Roheline“ siis on?

Eks

ki looduskeskkonda hoole-

ja armastusega hoilev in-

miste kogu. Inimene on meie mõistes

ka looduse osake. Armastame oma ri-

ki ja soovime, et ta kestaks ka meie la-

tele ja lastelaste ja nende lastele ja et

me seda rida saaks lõpulult jätkata.

Aga rohelistest maailmavaatest kaugel pole ka mitmed inimeste vabaühendused,

millistide nimes otse rohelist sõ-

na ei leia. Üheks selliseks on ka Tallinna Matkaklubi, mis oma olemuselt hu-

viala klubis sportlikeks matkadeks.

Nagu korralikult MTÜ'le sobiv on

klubi ka oma põhikiri, milles esmär-

giks on seadut eluterive Eesti ja selle

saavutamiseks levitatakse matkamist,

kui eluvisti. Seda klubis läikmed ka usi-

nat teevad, korraldades matkaid nii

Eestis kui ka väljas maailmas. Samuti

avatud klubina andes võimalust ka

klubisse mitte kuuluvatele matkade-

osa võtta. Parema tervise nimel on

parasjagu üks nädalalöpu matk korra ka-

he nädalalöpu. Aga suvel tahaks ka

roheme, nii kaks kolm nädalat ja ikka

sedu sportlikumat varianti.

Idee minna Armeeniasse

Niihils tekkis siisgi 2009 TMK's

idee minna jalgrattamatkale Arme-

niasse. Teatavasti on sealkandis mää-

detud mõnard kõrged. Tegevist on Arme-

niast väga vanu kultuurrahvaga: krist-

lus aastast 301, omal tähestik aastas

405, oma üldik, opetlased, ehitised ja

olal salapärane teehargnemine Gyum-

ri ja Bavra peale tle mäekuru, mis ka-

haarde kaalide oli märgitud, kahele aga

mitte. Igal juulil on siis see teed hargne-

mine Salarandž'i küla kohal, kuhu öh-

tu poolikul sisse otsustasime sõita, et

kohalikelt nöö kütida. Taga - Kauka-

nia teed on väga salakavalad. Küla viiv

ee ei olnud üldse nähtaval värsik, kuid

jalgratas likus nagu seis pidi tides.

Hilgised, vesi voolamise ja retke hammas-

tega, peatusesse külalist läbi voolava

joekese sillal. Lahke külarahvas sele-

tas, et meid huvitav otsetee on pinnase-

lises 12 km järsku töös, siis

kuju kui edasi veel 20 kuni 30 km

laskumist. Kurutagusest külade ni-

metusest suhtes olid arvamusid erinevad.

Kaardile kantud nimed kohaliklele

tutvavad polnud. Saimo loig külal lä-

hedale paika panna. Kohalikust kül-

apoest önnestus oma todutagavara

täitneda ühe leivaga.

Laagri korraldamisel tulid meile ap-

pi viiga visakad lapsed. Aitasid telke

püsti panna, asusid piisa paigutada ja vett

tuua ning uurisid jalgrattaid, proovisid

kiirend, katsusid kottide raskust ja va-

tasid, kuidas me siitä teeme. Matkaju-

Lahke pererahvaga Saralandzis.

Vardzia orgu viiv tee.

Erik, Hille, Urve ja Mati. Rutt teeb pilti.

Saralandzi küla lapsed abiiks.

hina pean ütlema oma matkakogemus-
test lähtuvalt, et igal pool Liääne-Euro-
pas oleks laagri juures askeldav laste-
kamp meile palju peavalu tekutanud
kuid mitte Armeenias. Otse vastupidu:

Kui oma öhtuse töid uldu valmis saime, mis kahele kaalide oli märgitud, kahele aga mitte. Igal juulil on siis see teed hargne-

mine Salarandž'i küla kohal, kuhu öh-
tu poolikul sisse otsustasime sõita, et

kuhikult nöö kütida. Taga - Kauka-

nia teed on väga salakavalad. Küla viiv

ee ei olnud üldse nähtaval värsik, kuid

jalgratas likus nagu seis pidi tides.

Hilgised, vesi voolamise ja retke hammas-

tega, peatusesse külalist läbi voolava

joekese sillal. Lahke külarahvas sele-

tas, et meid huvitav otsetee on pinnase-

lises 12 km järsku töös, siis

kuju kui edasi veel 20 kuni 30 km

laskumist. Kurutagusest külade ni-

metusest suhtes olid arvamusid erinevad.

Kuigi mitte Armeenias kui ka Gruu-

rias armastatakse kihutada teab ometi

ti ligi autojuhti, et ta on jalgratturile

oli. Kahelise teel voolab pääva jõe-

lähte läbi voolava jõe lähele. Olene-

valt kooli soovidest, on võimalik kor-

raldada ka loenguid või suisa kesk-

onnapäevi.

Koondinfoks Taga-Kaukaasiast kasut-

asse "Georgia, Armenia and Azer-

baijan", Lonely Planet ja Tony Anderso-

n'i nimad, "Bread and Ashes A Walk

Through the Mountains of Georgia".

Matkariisumu nimel täinan veel kord

erakontaktaaslaste Rein Ruukelit, Kar-

inne Oganesjani, Mare Kaske abi eest

Armeenias.

ses. Venelased olid nn „duhhobor“, kes olid Katarilina I ajal usulalgamise eest Venemaalt välja saadetud. Nende lähevad nad Gruuslast tagasi oma aja-
loolele kodumaisel Tuula kandis. Nendele kunagised majad seisavad tänapäeval räämis ja tühjaid. Sellised külad jätkusid kuni Ni-
notsminna linnani. Enna siin jõud-
mist hakkas taas sadama. Kaukaasias on nii, et tuleb must pilv, pääke kaob ja läheb pimedaks ja siis sähvitud välgud ja sajab korralikult. Jalgrattureid hakka-
vad kimbutama tühjaks minevad kum